

Fischer:

HERAKLES

EDICE

AVENTINUM

HERAKLES

TRAGEDIE

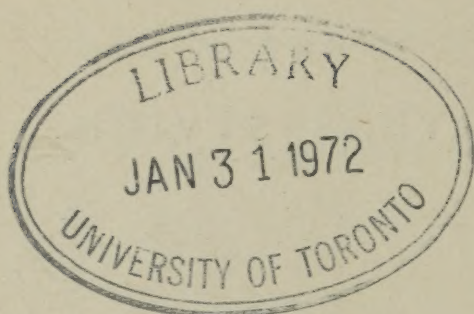
O PĚTI DĚJSTVÍCH

NAPSAL

OTOKAR FISCHER

EDICE AVENTINUM 1919

LIBRARY
JAN 3 1 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

TUTO PRÁCI LET 1912-1919

KLADU

OTAKARU THEEROVI,

BÁSNÍKU FAËTHONTA,

NA PŘEDČASNÝ HROB

OSOBY

HERAKLES, syn Diův, král v Thébách

JEHO MATKA

ALKESTIS, jeho žena

TEIRESIAS, věštec

POSEL

ANTAIOS, syn Země

OMFALE, nymfa

HERMES, posel bohů

AIGLE
HESPERA } na ostrově Hesperidek
HEBE

LYSSA, bohyně šílenství

Otroci, lid, nymfy, faunové, otrokyně.

Děje se v Thébách a na mythických ostrovech

P R V É D Ě J S T V Í

Před Herakleovým palácem v Thébách. Široké schody vedou dolů na scénu. Časné ráno. Chvíli ticho, scéna prázdna.

HERAKLES *vzrušen z paláce; jakoby proti neviditelnému nepříteli*:
Jsi to ty, jenž volá? Vichře bohů!
Herme, perutný posle! Čí zněl hlas?
Co mne ze sna vyhání v bouř a v boje?
Připraven stojím...
Vběhne dovnitř a vrací se, Alkestidu v náručí:
Ženo. Krásná. Spící!
V rodném domě znovu vzešlo mi slunce.
Démon žene mne v dál. Zde zvedám vzdor.
ALKESTIS, *uložena na zem, procitá*:
Nad zemí jsem plula, nad vodami,
jako lehký oblak pod nebem —
HERAKLES *vrhne se k ní na zem a líbá ji*:
Nemluv o nebi. Procitni. Jsi u mne.
Bílá, kveteš. Růžemi voní vlas.
ALKESTIS, *ještě v omámení noci*:
Vzhůru tíh jsi. Vzrůstals. Réva, jilm,
jedle, cypřiš byly pod tebou.
Jako strom, jenž jasnou klenbu nebes
štíhlou korunou chce rozrazit,
tak jsi k výším spěl a na tvých dlaních
etherem já nesla se jak pták.

HERAKLES:

Z domu jsem tě vynes. Od sebe rve nás
žárlivý bůh.

ALKESTIS:

Ó, krásné s tebou ráno!

HERAKLES *vášnivě:*

Ty jsi sladká odměna námah. Lásko,
vítězící! Oddechu! Záře! Má!

ALKESTIS:

Kolikrát mi bylo bez tebe
usínat a procitat i volat,
a já nevěděla, kterým směrem
vyslati mám za tebou svůj hlas.

HERAKLES:

Drahá ty hlavo! Volaly mne práce.

ALKESTIS:

Kam? a kudy? Pane, vypravuj.

HERAKLES:

Bez oddechu kráčel jsem a krotil.

ALKESTIS:

Skloň se ke mně. Z daleka jsi přišel.

HERAKLES:

Světem jsem bloudil. Zmítalo se nitrem
klubko dravců, chroptění, skok a skřek.
Sebe bych přehlušil, já hnal se v boj
s obry, s hydrou a lvem. Hlas v nitru nezmlk.

ALKESTIS:

Za tebou jsem ruce vzpínala.

HERAKLES:

Měkké ty ruce. Křídla labutí.

ALKESTIS:

Divoké jsi ptáky šípem zasáh,
rudá krev se k nohám řinula?

HERAKLES *vzruší se*:
Lítých ptáků křik a nemejské zvíře,
Kentaurů dusot, Amazonek rej
vábily mne z měst a slují a hor;
leč jak hydře jednu srazil jsem hlavu,
z *dvou* tlam, narostlých nově, šlehal dým;
sotva sok jeden pad, já za svou silou
jinam hnán byl, v novou, krutější seč.
ALKESTIS:
Ale teď mne neopustíš, pane?
HERAKLES:
Kudykoli šel jsem, kletby a vzlyk
tloukly prázdno v netrpělivý sluch:
Jednoho slova, po kterém jsem toužil,
žádná obět neřekla, zmírajíc.
ALKESTIS:
Neznám slova, po němž sluch tvůj prahne,
neptám se, proč chmuří se tvůj zrak,
ale šeptám, volám: Vítej pane,
vítej doma, spánkem osvěžen!
Tvoje Théby, žena tvá i dítě
bohům děkují, že přivedli
toho, bez něhož jsme byli chudi,
vdova, sirotek a bez pána.
HERAKLES:
Bohům neděkuj!
ALKESTIS:
Z jejich milosti
olivou ses věnčil. Neunaven,
ostrovy a souší šel tvůj krok.
Slavný je tvůj návrat. Ze svých vlasů
kadeř ustřihnu a na kolenou
položím ji k darům zápalným.

HERAKLES:
Neobětuj bohům. Černý a těžký
vlas měj nadál nůžkami nedotčen.
Ruku číkoli srazím, jež by chtěla
zkřivit ti vlas — —
vyskočil
ALKESTIS:
Kam chtěl bys — —
HERAKLES:
Proti nim.
Proti bohům.
ALKESTIS:
Herakle!
HERAKLES:
Jen oni,
nezkrušeni mnou, mi vzdorují posud.
S nejsilnějšími vábí v boj se dát,
rostu o závod se svým nepřítelem,
k nebi dosáhnu, nebe-li můj sok.
Nechtějí však oni se mnou se měřit,
štvou mne ze sna, bdícího z vlasti štvou.
Hermes, jich posel, v snách dnes po třikrát
volal kovovým hlasem: Vzhůru! V dál!
Vezmi kůži svou lví, svůj luk, svůj kyj,
k novým pracem, v novou připrav se pouť!
ALKESTIS:
Mně jen *tvůj* zní hlas. Ó synu boží!
Opouštíš mne? Zas tě ztrácím?
HERAKLES:
Zde,
zde můj lid, který sudbu svou mi svěřil,
zde mé zápasiště. Slyšíš, Herme?
Odkud zněl tvůj hlas? Šels mé město vzbouřit?

Dlíš tu neviděn?
Na schodech: Stoupám v Kadmův hrad.
Staví se někdo mezi prah a pána?
Kdo že synu Diovu čelí?
MATKA *vystoupila z paláce a stojí na nejvyšším schodě*:
Já.
HERAKLES:
Matko!
Palladiným jak bys oštěpem vládla,
vstup mi tarasíš, nesmiřitelná?
Zas mám odejít z Théb? I ty jsi s bohy,
ty, matko, s bohy jsi se spolčila?
ALKESTIS:
Vavřínem je korunován. Přišel,
pozvednout nás k sobě —
MATKA:
Na Olymp?
HERAKLES *klidně*:
Není, kdo by se chlubil, nade mnou
že měl v zápasu vrch. A není v světě,
kdo by, v boji s Heraklem, nebyl sklán.
MATKA:
Kterého sklál jsi z bohů? Vyrvals meč
Hermovi, jenž nás v podsvětí provází?
Ztrestal jsi Dia, který je nám svůdcem,
jej, který troufal si matku tvou líbat,
srazils jej s trůnu, jej, svého otce?
HERAKLES:
Nezapomínám.
MATKA:
Nezapomínám,
s jakými sliby odcházel jsi z Théb.

Kde jej máš, Diův blesk? Jen kůže lví,
to je tvá kořist, výboj tvůj a dar.

HERAKLES:

Kamsi pod slunce, ve vzduch, mlžnou cestou,
blouznící matko, posíláš mne pryč —
já však vím, co domov je: tvrdá skála,
o niž s bohy nepřejícími se rvu.

ALKESTIS:

Ustaňte už, prosím, nesmrtelným
bolestnou se řečí posmívat.
Je mi úzko ze slov tvojich drsných,
je mi hrůza slyšet matku tvou
o bohu tak mluvit, jenž tě zplodil,
o dárci, jenž synu požehnal.

HERAKLES:

Bez zásluhy zlehčuješ matko, slib můj.
Nejsem půtek syt. Marný byl však hlas.
Darmo zval jsem nesmrtelné v souboj,
do prázdna jsem hrozil Diovi otci,
ozvěna mi vrací výkřik, jímž volám
bohům zmar, bohům odboj. Jenom v snách,
vzdušní, nehmatatelní, smějí se mi,
vyzývají, varují: sem jdi, tam,
zůstaň, vykonej dílo, povstaň, zab —
ale s lože když skočím, zmlká zvuk,
není tu Herma, nestojí tu Zeus,
abych, oko v oku, sval proti svalu,
sok a sok, proti bohu člověk, stál.
Snad že bozi přelud jsou jen snů, jen dým
našich srdcí, jež lidským hoří žárem.

MATKA:

Přeludem zveš je. Já ho cítila
v krvi své. V tělo, v maso se vssál.

Nehmatatelní! Hladil jej můj hmat.
K bojům se nesníží? Leč v lože lehnou,
úlisně líčí lásku manželskou:
Vzal na se muže mého podobu;
lhal, že se vrací z vítězného boje;
stál tu, jak stojíš před svou ženou ty;
přišel, jak ty jsi přišel, v noční čas —
otec tvůj, zrádný Zeus, mne podvedl
ve zjevu lidském.

ALKESTIS *u Heraklea:*

Svírej, Herakle,
objímej mne těsněji a vroucněj,
neboť věřím: ty mne nezradíš.

MATKA *Alkestidě:*

Jistoty nemáš, kdo tě objímá.
Znají se převtělovat. V bělostnou
labuť či v býka tučného se mění,
padnou ti v lůno jako jarní déšť.
A kdo ti dí, že není to snad sám
Heraklův otec, jenž tě k sobě vine?

ALKESTIS:

Zírám v jeho líc. Hlas jeho zněl mi.
Slyšela jsem srdce jeho bít.

MATKA:

Tak jako já, než počala jsem syna.
Zrazena bohem, opuštěna lidmi,
měla jsem jedinou jen útěchu:
Syn že tu zradu na svém otci ztrestá,
za mne že pomstí všechen lidský rod,
deptaný do prachu a podváděný.

ALKESTIS:

Řekni, že jsi ten, jejž vítala jsem,
jasný velitel můj a můj choť!

HERAKLES *Alkestidě*:

Nenech matkou zahořklou hruď svou mást,

matce:

nepochybuj ty však, tvrdá, že čin,
za nímž jsem se vydal, přede mnou rost.
Nejen pomstít nás, ale sám být bohem,
sám se s bohy srazit jak s mraky mrak,
to byl cíl mých cest. Já však přístup k otci,
s nímž jsem skřížit chtěl sílu, nenalézám.
Svět jsem proputoval, bych našel zem,
v níž strom života zrá. Plod s jeho větví
dá mi nesmrtelnost, dá mi, bych moh
vpadnout mezi bohy a rovný rovným
zápas vnutit.

S těžkým smutkem: Kde však leží ta zem,
hesperská zem, v níž zraje věčný život,
kde že bohů je ráj? Mně nikdo neřek,
nikdo mi říci nemoh, kudy jít.
Poražených obrů jsem se tázal,
život chtěl jsem titanům darovat,
cestu-li zjeví. Marně. Bez cíle
bloudil jsem a bil se. Nuže, svůj boj
vybojuji dole, na zemi, s nimi,
kteří mne dráždí v snách a štvou jak zvěř.

MATKA:

Před cílem svým se zastavit je prohra.

HERAKLES:

Uslyšíš, zda je prohrou dílo mé.

MATKA:

Napolo vítězství, toť celý pád.

Zatím přišli na scénu zástupcové thébského lidu: muži bojovníci a starci.

HERAKLES *povystoupiv, obrátí se k lidu*:

Blíže přistupte!

LID *pokleká*.

HERAKLES:

Vstaňte!

LID *sborem*:

Herakle!

Synu Diův!

HERAKLES:

Jsem, jejž vítáte.

LID *sborem*:

Vládni nám, ó vůdce! Zůstaň! Chraň nás!

HERAKLES:

Půjdu s vámi.

LID *sborem*:

K vítězství!

HERAKLES:

Jsem váš.

LID *sborem*:

Proti nepřátelům Théb!

HERAKLES:

Boj zvednu.

LID, *jednotlivé hlasy*:

Veď nás! Bohům dík! Tvé síle zdar!
— Proti Lykovi, jenž hrozí vpádem!
— Vysuš močál, z něhož stoupá mor!
— Obnov oltář pohněvaným bohům!
— Jsi nám vrácen. Jsme tví věrní. V boj!

HERAKLES *velitelsky*:

Ano, mužové Théb. V boj povedu vás.
Proti Lykovi půjdem. Lev ni vlk
nesmí trhat bez trestu našich stád.
Vzkvete město sedmera bran. Zlý výpar

haliartských udusíme vod.
Ze skály vzrostlo město. Každý z nás
bude skalou. Těžce jak prahor žula
budem na zemi stát. Nám jméno: vzdor.
Hořce my vzepřeme se těm, kdo z nás
chtějí mít nástroj. Nástrojem bohů byl jsem,
užili síly mé, mé trpělivosti,
odhodlání mého — pro cíl svůj.
Jim jsem srážel soky. Vítězství přáli,
sami spoříce dechu, paži mé:
nad kým? nad giganty; kentaury; běsy;
nade vším, jim co hrozilo zviklat trůn.
Nuž, vy oltáře bohů rozmetáte.
Nač nám zápalná oběť? Komu? Zač?
Sami rvouce balvan z kamenných lomů,
otcové nám stavěli město Théb:
bozi však ze závisti v kraj náš draka,
dílo lidské by hubil, vyslali.
Bázeň měli, že na zemi jim vzroste
z Kadmových synů nenávistné plémě.
Marný nebyl strach. Z Théb učiním tvrz,
navzdor Olympu čnící. Kým jste? Muži!
Couváte? Zrak skláníte? Muži Théb!
Vzpomeňte, čím jste. Dračí sémě! Kadmos,
velký děd náš, ze zubů jedovatých,
draku je vylámav z tlamy, vojsko měl.
Do země je zasil. Ze země vzpučel,
ze země vyrazil pozemšťanů v Thébách
smrtelný, bohům nepřátelský rod.

TEIRESIAS, *slepý, mezi lidem*:
Žel! Žel! Běda!

HERAKLES:
Kdo stená? Kdo lká?

TEIRESIAS:
Thébám žel! Běda synům Théb!
Třikráte tobě, vzdore rouhavý!
MATKA:
Slepec jen blouzní. Neposlouchejte ho!
Pokračuj v díle osvobozujícím!
Oltáře rozbij, z nichž se plazí kouř
za otcem vzhůru. Poznávám tě, synu.
TEIRESIAS:
Bědný, ó bědný, jenž tě zrodil, klín!
ALKESTIS:
Ze rtů věštcových tě stihne kletba.
Nerouhej se. Neštěstí se chraň!
TEIRESIAS *stále k Herakleovi*:
Smrt šumí vzduchem, kdekoli dlíš.
Žel! Žel! Běda!
HERAKLES:
Jakou píseň nám skuhráš? Neduživý!
Odveďte starce!
Když se nikdo nehýbe, výsměšně:
Mluví jím snad bůh?
TEIRESIAS:
Zaslíbena je moje skráň.
Odstup! Poklekni! Bezbožná ústa,
zmlkněte hrůzou! Hrůzu zřím.
MATKA:
Hrůzu on zří, však z prázdných zírá důlků.
Lidu:
Pověrou slepí! Blázna nechte být!
HERAKLES *Teiresiovi*:
Stojíš, jak by křeče zmítaly tebou.
Posed tě běs? Mluv. Pěna jde ti z úst?

V hruď se biješ rukama potrhlýma?
Náruč rozvíráš, nohu zvedáš k plesu?

TEIRESIAS:

Rve mne bůh a můj zrak není slep.
Ó kéž směl jsem být hluch, by tvůj hlas
bez smyslu zrádnou svou řečí,
Diův synu, mne nevrhal v křeč!
Kéž by nikdy tě klín
matky lidské, již zúrodnil Zeus,
nebyl vyvrhl pod jasné slunce!
Vinen bez viny tvor
když je vysazen v svět,
ó kéž nikdy by nebyl se zrodil!
Rve mne bůh a můj zrak není slep.
Opusť Théby, jdi v svět, Diův synu, ó slyš
a nikdy se nevracej v dům svůj!
Chceš-li ztišit svou krev, chceš-li smířit svou sudbu,
ty, jenž hydru jsi sžehnul, ty, jenž krví se brodíš,
konej práce své dál, ale se vším se luč,
co je drahého tvému srdci.
Odejdi, rouhači, neohlížej se,
noha tvá hříšná se nezakotvuj,
bez dechu, bez klidu vrhej se v půtku,
těkavá ruko, srdce štvané,
žel, ó žel, ó žel!

ALKESTIS:

Já snad, pane, tebou zahynout mám?
Věřit nemohu. Čím vinna jsem?
Dělej se mnou, co ti osud káže,
tvůj-li život prodlouží má smrt.
Doved bys mne zahubit? Nuž znič mne,
našeho též Hylla se mnou zab!

Hle, zde jsem. A klidna. Usmívám se.
Nevěřím, že bůh by chtěl mou krev.

HERAKLES *před ní bezděky ustoupí*:
Co je drahého srdci...
Teiresiovi:
Podvodníku!
Kdo tě navedl, prozraď! S Lykem spolčen,
vyštvat chceš mne z Théb? Má vlast aby padla,
zbavena mne, v síť zrad a otroctví?

TEIRESIAS *slaběji*:
Rve mne bůh a můj zrak není slep.
A já zřím i co jest i co bylo i to,
co se jevilo pohledu v polosnách.
A já nehmotné zřím, v tvého nitra zřím hloub
a já vím, že již sám ve své duši máš strach,
že zničíš, k čemu lneš láskou.

HERAKLES *stojí, nehýbaje se.*
Mlčení.

MATKA:
Snopravce hleď! Jak vetřít chce se v taj
půlnočních přízraků a do myšlenek,
nám jež jsou samým věčně nedostupny.

HERAKLES *Teiresiovi, výsměšně*:
Půjdu, ano. Řekneš-li, kudy jít,
abych se probil do zahrady bohů.
Slepče! Ukaž mi směr. Vždyť bůh z tvých úst,
proroku, káže. Nestůj něm. Mluv. Zvěstuj!

MATKA:
Synu můj, nedbej oň. Jen klam a mam
staré jsou zbraně závistníků našich,
od věku věků našich nepřátel.

HERAKLES *hlasem, jenž prozrazuje vnitřní boj*:
Pravdu děla jsi, matko. Záludně

o nás usilují. Zbaběle skrčen,
v temnu, kdesi, v nás prý, tají se bůh.
Zkroť ho, když ti uniká v soumrak. Zdeptej,
tvaru když nemá. Potýkej se s ním,
když se mění v sen a dým nebo v hlas
bez těla!

MATKA:

V lidi přestrojit se znáte,
neviditelní máte odvahu,
ale když chcem vám státi tváří v tvář,
z bezzubých úst jen promlouváte starců.

HERAKLES *Teiresiovi, jenž stojí, opřen o hocha průvodčího*:

Svému bohu rci, jeho temná mluva
rozkazem že není. Chce-li mne vyhnat,
ať přijde sám! Krev lidskou prolévat,
nebojím se. Bojí se on snad mne?
Nuže mu rci, by uhnul ráně mé:
neb když s Hermem ve svém domě se setkám,
přísahám, že z cesty nepůjdu já.

Zastaví se u Alkestidy; těžce dýchá:

Miluji tě, ženo. Střísnit se krví tvou,
hrůza... Něco mi šeptá, přece že víc než
pouhým přeludem jsou. Kde že to stojím?
Bozi, jichž nevidím, kam stavíte mne?
Rozcestí... A neznám směru. Zůstat? Prchnu
před sebou sám? Svou sirou opustím zem?
dílo své a lid, který, sobě svěřen,
hrbit se bude před Olympem pyšným?

vzhůru: Proti vám se svírá nám pěst, však jenom
do svých vlastních prsou udeřit známe.
Bez krve! Mlhy! Nezachytitelné!

Stojí v těžkých dumách. Vběhne posel.

POSEL:

Ó vy rodní této země, která chlubiti se smí,
že se stala poloboha Heraklea kolébkou,
cizímu mně, zemdlenému poraďte, vy muži Théb,
kudy jít mám, bych ho našel? Hledám syna Diova.

LID *mu ukáže*

POSEL:

Konečně prach u tvých nohou líbám po tolikerém
volání a putování. Dlouhá byla moje strast.
Za tvým vítězícím letem nohu mdlobnou vláčím já:
na Krétu jsem připlul pozdě, za tebou jsem v Lernu
spěl;
kudy plul jsem, kudy kráčel stopou tvou, tvůj bledý
stín,
jasná zář mne předcházela nevyrovnatelných děl.
Posléz pod stymfalskou skalou zaslechl jsem, že
tvůj krok
míří rodnému vstříc městu. Nech, bych zlíbal nohu
tvou,
neodvracej se, ó vyslyš prosbu země mé z mých úst:
tys náš přístav, útočiště, spása naše jediná.

HERAKLES *sotva naslouchal*; *spíš pro sebe*:

Zas to prosebné hoře. Kolikráte
cizí muka, lhostejná srdci mému,
mých, vždy mých se rukou dožebrávala,
jež mi vlastní spásu nemohou dát!

POSEL:

Ženy, muži, proste se mnou, by se smiloval váš pán,
neb ta trýzeň jako naše nikde není pod sluncem,
a z vás nikomu bych nepřál, aby zíral okem svým
na břímě, jež trpně nesem, já i veškeren můj rod.

HERAKLES *tvrdě*:

Každý z otroků mní, že se svým kmenem

sám jen trpí. Pro svou porobu svět
ze základů by vyvrátil svým nářkem.

POSEL:

Otrok. Ano. Viz mé ruce. Mukou zohaveny jsou.
Znak, viz, vypálen mám v čelo. Zrodil jsem se, volný
muž.
Zrodil jsem se na ostrově světelném a blaženém.
Druh jsme s druhem žili rovně, živili nás pták a strom.
Soka měli jsme jen v smrti. Na světě jsme žili ráj.
Trudno, krušno vypravovat o blaženství zapadlém:
neboť přišel na náš ostrov olbřím, netvor, Země syn,
titan půlnoční, Antaios, jako mračno na nás pad,
dusil, rdousil, ssál a vyssál, znásilnil a zotročil
vše, co žilo, vše, co kvetlo, vše, co slunci spělo vstříc.
Muže pobil. Starcům, dětem, zneuctěným ženám
v skráň
znamení svých krutých robot vpálil, nesmazatelné.
Byl jsem hoch. A jak mí druzi, k jeho stavbám ne-
tvorným
balvany jsem vláčet musil, živit jeho hranic žár,
na nichž ty, jež k zemi srážel, spaloval. My na Krétu,
k synům Nila, k Foiničanům vyslali jsme o pomoc,
ale výš a výš se zvedal jeho hranic kalný čmoud.
Nikým nezkrocen, Antaios vládne, nezranitelný,
nepřemožitelný nikým, kdo je smrtelníkův syn.
Neboť jenom ten ho zdolá, komu slíbeno je v ráj
za živa se dostat božský, pod věčného žití strom.

HERAKLES *prudce*:

Co jsi děl? Čí k zemi srazí ho pěst?

POSEL:

Výsměšně, když v boj se chystá, volá svému sou-
peři —

HERAKLES:
Volá, co? Kdo že ho zničí?
POSEL:
Volá: Běda, bláhový,
jenom tomu padnu v boji, v hesperskou kdo přijde zem.
HERAKLES *srazí ho na kolena*:
Kudy cesta? Kde k ní přístup?
POSEL:
Cestu zná on jediný.
Volá: Jenom umíraje, chroptěním já posledním
tomu, kdo mne silnější byl, řeknu, kudy jíti v ráj.
HERAKLES:
Zavezeš mne na svůj ostrov.
POSEL *zajásá*:
Pane!
LID *v úzkosti*:
Králi!
MATKA:
Herakle!
ALKESTIS:
Loučíš se? Můj choti! Postůj! Neznáš mne?
HERAKLES *ji odmítne*:
Mou kůži lví!
Kyj! a luk! *Poslovi*: V loď sedneš se mnou.
Přinášejí zbraně; odstrčí je:
Ne!
POSEL:
Je nezranitelný.
HERAKLES:
Paží jen. Muž proti muži.
TEIRESIAS:
Vyplnil se boží hlas!
Odcházíš, kam zápas volá, Hermova slova poslušen!

HERAKLES *rozpomínaje se*:

Co tu volá ten kmet? Čí vzývá hlas?
Bohů, mníš, konám dílo? Raduješ se,
tvůj že zdařil se záměr? Neplesej!

MATKA:

Na matku nezapomeň, Herakle.
Až budeš v ráji stát, nás nezapři,
nás, kdo jsme lidé klamaní, kdo z prachu
k výšinám klnem pěstí zaťatou!
Až budeš bohem, pomni, že jsi mstitel,
člověk že přišel ztrestat tíhu křivd!
Pableskem bohů oslnit se nenech,
nezapomínej kletby mateřské!

TEIRESIAS *jásá*:

Velel bůh a můj zrak není slep.
Řine světlo se kol, nese peruť mne výš,
tuším ho, zřím jej tu státi.
Na zlatém oblaku vznáší se on,
thyrsos v ruce, křídlo na noze má,
královským pohybem ukazuje v dálku,
velitel vichrů, bůh Hermes!

Poklekà.

HERAKLES:

Slepým zrakům se zjevuje. Mně ne.
Chorý kmet je dařen milostí bohů,
kteří mně jsou věčně neviditelní.
Nebudeš zde, slepče, již pikle kout,
mně však buď jejich vůle tlumočníkem,
mně buď rádcem, jak bych shlédnout je moh!
Se mnou půjdeš, okem ducha bys uzřel,
jak Antaios mnou bude sražen v prach.

TEIRESIAS:

Slepý jsem. Věštec jsem. Nesahej na mne!

HERAKLES *hochu průvodčímu*:
Za mnou ho povedeš!
Matko! Vládni v Thébách:
Ženo má, nechtěj, bych ti ruku dal.
Loučit se nelze. Krev mám před očima.
Krev mám na rukou... Vzhůru! Za Antaiem!
Zem svou vidím. Vidím hesperský sad!

DRUHÉ DĚJSTVÍ

Divoká krajina, zprahlá žárem. Otroci, klesající pod tíhou břemen. Antaios je pohání.

ANTAIOS:

Umdléváš? Slyšíš bič? Zrychli krok! Vstaň a leť!
Plazivých rabů rod! Líný lid! Zvrhlá ráj!
Palte mi hlínu, pod břemeny supte,
cihly, mravenci, noste! Lamte kvádry!
Zhurta dál! Gigantům stavte věž kamennou.
Diův blesk bezmocný v moji tvrz bude bít.
Rychleji! K práci! Do západu slunce
ať mám sídlo znovu vybudováno!

Otroku, který klesá:

Břímě své odhodils? Co máš nést, neneseš?
Kliď se! Zpět! Líbáš prach? Žebráš?

OTROK *v prachu*:

Pít!

ANTAIOS:

Lenochu!
Hotov jsi s prací svou?

OTROK:

Vodu!

ANTAIOS:

Pryč! Konej dřív,
co tvůj pán poručil. Pít, jen pít, práci ne?

OTROK:

Všechny jsi zasul nám zdroje vod ostatní.
Jenom zde smíme pít —

ANTAIOS: Každý až vykoná
dílo své. K dílu zpět! S čela pot chutnej vám!

JINÝ OTROK *klesá:*
Hyneme. Věční pomstěte nás bozi!

Ostatní se shrnou nad mrtvým.

ANTAIOS:
Pryč s tím páchnoucím tělem! Vzýváte je,
bohy své věčné? Sloužíte jen mně.
Klaňte se! Níže! Níž! Já jediný
jsem váš bůh. Toho zdechlého zde lebku,
vybělenou, mi hoďte na horu těch,
jimiž matku svou já uctívám.
Vzhůru, Pygmaiové! Na plece břímě,
sic vám po plecích zatančí můj bič!

HERAKLES *za scénou:*
Volám tě, Antaie, synu Země!

ANTAIOS:
Čí to hlas? V práci kdo mne ruší?

HERAKLES:
K zápasu vykroč na život a smrt!

ANTAIOS:
Drzý, stůj. Dokončuji stavbu.

HERAKLES:
Nedokončíš. V Hadu se nebuduje.

ANTAIOS:
Neodbytný! Nuž, jen přijď. Čeká smrt.
Dávno již matka Zem horkou krev z rukou mých
nedostává. Dlouhý čas nikdo z těch,
které souš zrodila, na můj břeh nepřiplul.
Máš ji mít, matko Zem, obět mou lidskou zas:
nejenom rabů mých, klesnuvších v úpalu,
nejen těch, jež můj bič k smrti štval žíznivý —
smělý kdos připlul sem, tvůj by syn sklál ho v prach!

HERAKLES *blízko*:
Volám tě, Antaie!
ANTAIOS *nově přicházejícím otrokům*:
Odvrzte náklad svůj!
Stavbu než skončím dnes, černý kouř
z těla vzplá mrtvého. Hranice žár
stráví soupeře, vyslaného bohy.
Hranici stavte vysokou! Ctím tě, matko!
HERAKLES *přichází*:
Synu Země! K matce se navrátíš!
ANTAIOS:
Zrodila mne Gaia. Kým zrozen jsi ty?
HERAKLES:
Alkmeny thébské synem být se chlubím.
ANTAIOS: Otcem mým Geryon, jenž s bohy boj
bojoval, titan.
HERAKLES:
Byl v něm zabit.
ANTAIOS:
Mstitel
já jsem otci. Proti olympským vrahům
i proti těm, kdo najati, mne zabít,
jako najat jsi ty. Kdo zplodil tě z mužů?
HERAKLES *po váhání*:
Alkmenin choť měl jméno Amfitryon.
ANTAIOS:
Haha! Smrtelníků smrtelný synu!
Líto mi tebe. Doma-li ženu máš,
spláče, vdova.
Ukáže za scénu: Hranici kážu zřídit,
na niž položím trup tvůj. Hlavu tvou však
s těla srazím. Vidíš tam bílý chrám?

HERAKLES:

Sám jsi obětí. Nemluv o vítězstvích,
K boji přistup... Otec tvůj bohům pad!

ANTAIOS:

Vzpouru osnoval. *Chvástavě*: Proti mně však bozi,
strachem ze mne jati, tvory jen lidské
vysílají v boj. Také tys poslán od nich.

HERAKLES:

Z vlastní vůle tu jsem.

ANTAIOS:

Abys osvobodil
otroky mé? *Ukáže*: Tam osvoboditelů
z Hellady a z Kréty lebky se blyští —

HERAKLES:

Ze své vůle jsem přišel... Cestu k ráji
znáš, Antaie, v hesperskou zem?

ANTAIOS *prudce*:

Já znám!
Sám jsem tam jíti chtěl.

HERAKLES:

A nešels? Nešels?
Bohem chtěl jsi se stát? A nestal? Nestal?
Nepřemožitelným se zveš a bohům
jak tvůj otec jsi podleh?

ANTAIOS *stojí připraven*:

Drzý smích
splatíš draze, Řeku! V boj!

HERAKLES: A v zkázu!

Rozběhne se proti Antaiovi, stojícímu na pokraji scény. Odejdou zápasíce. Scéna chvíli prázdna. Se strany, odkud přišel Herakles, přichází posel a Teiresias.

POSEL:

Ó, jak bolestný je návrat! a jak pálí, zem svou zřít

zotročenou, vylesněnou, slunci dánu na pospas,
zmrzačenou, odbožštěnou, ušlápnutou vítězem!
Krutý zrak, leč vzpomínání krutější je pohledu:
blah, kdo zří, jak ty zříš, starče, vnitřním okem
slast i bol!

TEIRESIAS:

Dívám se dovnitř, leč nezřím slasti.
Všechen pobledl v mysli jas.
Vláčen jsem, věštec, bohů sluha,
zlovolnou rukou v otroctví.

POSEL:

Líp si hrůzu představovat, než ji míti na očích.
Líp však tupě vzdát se bolu, než se mučit vzpomínkou
na štěstí, jež bylo vzato, na barvy, jež pohasly.
Teiresio, také já, byť vidoucí, jsem nevidom,
neboť vidím, čeho není, slávu vidím ostrova,
vidím blaho, jež jsme žili, ve ztracený zírám ráj.

TEIRESIAS:

Z minula vrať se a rci, co blízko.
Cítím v svém týlu slunce žár.
V noci nás ještě houpala vlna:
přijdem k poledni v písku poušť?

POSEL:

Jako ruku proti nebi obludnou svou obří věž
zvedá město Antaiovo, jež on stavět nutí nás.
Nebe zmámilo mu ducha ukrutenstvím, slepotou,
neb on mní, že ve město své olbřímů rod uvede,
neb on mní, že se mu město změní v Olymp titanů.
My však jemu šílenému vydáni jsme jako lup:
marně modlit se a marně obětovat potají.
Zbožnost ne, jen tvrdá síla může skončit naši strast.
Nebyl Zeus nám pomocníkem: buď nám spásou jeho
syn!

TEIRESIAS:
Krátkozraké lidské ty plémě,
které nezříš ve skrytý děj,
z vlastní slepoty viníš božstvo,
božských netušíc záměrů!
Poslovi: Mníš, v svém srdci že zůstanou tvrdi,
slyší-li nářek váš a sten:
ale to hluši a bez citu vy jste,
k vám-li nemluví jejich hlas.
Mně však dáno je zříti účel,
věcí vznik i hrozící zmar:
za Titanem proč hnal se syn Diův,
z vlasti své puzen thébské, vím.
Stejná pýcha je uštknula v duši,
k nebi: stejný je proti vám jich vzdor;
kdyby procitli z mrákot hříchu,
spolčit by mohli se k odbojům,
neb chtějí stejné stavět město
na vzdory hradu Olympa.
Z vaší však vůle že běs je mámí,
jeden z nich druhého zničit chce,
jeden z nich lidského rodu je katem,
druhý mu lásku předstírá:
Ale jen ten, kdo miluje bohy,
člověka umí v lásce mít!....
Blízko je rozhodnutí boje,
těžkými kroky duní zem,
vaše však, bojů kdož rozhodčí jste,
vůle buď, vítězství a řád!
ANTAIOS *přidusá bez dechu. Plaše se ohlédne, vrhne se celým tělem na zem:*
Ty mne chraň. Moc mi dej. Novou! víc!
Z bohů kdos na se vzal jeho tvář.

Smrtelník nemá sil jako on.
Zved mne. Dech rdousil. Rval hrdlo mé.
Jeho pád z rukou mých, matko, dej!
Tvá jsem krev. Tvoje moc. Dech mi vrať!

HERAKLES *shora na skalách*:
Na milost vzdej se, Antaie!

ANTAIOS *zemi*:
Slyšíš hlas potupný? Vzdát se mám!

HERAKLES:
Vzdej se. Zrozenec bohů přišel, vítěz.
Zeus můj otec. Ne Amfitryon z Théb.
Vyššímu podlehs. Mně jsi nebyl roven.

ANTAIOS:
Sláb tvůj syn, matko Zem, sláb tvůj rod.
Nad tebou Zeus má vlást? Slyš mne, slyš!

HERAKLES:
Ostrovem vládni, jejž jsi pokořil,
šlapej noha tvá na šíj otrockou,
pánem buď jak dřív —

POSEL *vedle Teiresie skrčen, tiše*:
Běda, běda nám!

HERAKLES:
Jenom slovo rci, pro něž jsem tě rdousil!

POSEL *tiše*:
Prodáni jsme za jediné slovo!
Soucitu nezná v srdci svém.

HERAKLES:
Řekneš je, Antaie? Vstaň, synu Země!

ANTAIOS *zemi*:
Dík měj, dík. Žiju zas. Proudí dech. Ztuh můj sval.

HERAKLES:
Řekneš je?

ANTAIOS:

V smrti jen. Vím, kde ráj. Nepovím,
nežli umíraje. Nejsem rab.

HERAKLES:

Já však nejsem ve službě bohů, jaks děl.
Zeus, můj otec, ochránce není můj;
stejní jsou nám, Antaie, nepřátelé,
zaplesají nad skonem tvým či mým!

TEIRESIAS *tiše:*

Trhá se zákal mu s očí?
Prohlédá?

ANTAIOS:

Úlisně chceš mne, synu Diův, zmást?
Nevěřím, že jsi nepodoben otci,
nevěřím lidem. Boha zrozencům
věřit má syn Země? Smlouvat se neznám.
Život měl bych koupit za to, co vím?
Nejsem Řek. Neměním já zboží.
Stojím pevně. Že jsem zachroptěl, škrcen,
není porážka. Neutíkám. Ty však
prchej, synu Diův, před synem Země.
Srazím jej, matko má, na tvou hruď!

Novou silou rozežene se proti němu. Oba zmizejí ve skalách.

TEIRESIAS:

Nad hlavou dvojí síť se zdrhla.
Vraždit jde slepý slepého.

POSEL *vyběhne na skalisko:*

Vražedné ty ruce! Běda! Zem je mocnější než Zeus?
V rozběhu Antaios vráží v Heraklea —

zastře tvář: Otroky,

nevykoupenými, dál jsme... Ne! Teď v ráz ho k sobě
strh —

Hrozná těla dvě jsou v sobě — Teď je pod ním.
Herakle!
Svírej! V kleštích! Tak! A nepusť! Stal se zázrak
— Vyskočil,
vymrštil se mu zpod rukou, sotva k zemi přitlačen.
A teď znovu proti sobě rozběhli se, muž a tur!

TEIRESIAS:

Bozi se dívají s jasných výšin,
v prachu jak vedem tvrdý boj.
Klidné oko, zjasněné věčnem,
zná, komu padne vítězství.

POSEL:

Zas jak bylo. Teď! Už leží! Zas jak prve. Těžký býk —
celým hřbetem zem už líbal — pružným skokem
pardala
vyletěl a mdlobu střásá, zatím co syn Diův dech
lapá, supaje. On zemdlí! Do třetice. Hle, teď sám
na zem řítí se Antaios, jak by sílu ssát chtěl z ní!
Srůstá s půdou. Marně škube Herakles a nadarmo
s matky země chce ho servat. Nerozhodný je ten boj.

TEIRESIAS:

Matko země, po které šlapem,
kameny dáváš, leč dalas i chléb.
Tvá to vůle, by na nohou řetěz
vláčel bědných lidí zde rod?
Tvá to vůle, by zběsilý syn tvůj
po právu šlapal smrtelných?
Spravedlnosti! Spravedlnosti!
Vyslyš hlas lidský! Své věřící chraň!

POSEL:

Stojí. Rozkročen se rozmách. Znovu k dechu zrozená
prsa o prsa se lámou. Nohy, paže jedna změt.
V železný a železnější kruh jej tiskne Diův syn.

Třese. Klátí. Jak by z kořen vyvrátit chtěl vrostlý
strom.
Se země ho trhá! Zved ho. Tělo v křečích zmítané
vzpažuje. A drží pevně. Hmatá. Klouže po šíji.
Hlavu zvrátil mu a svírá; rdousí hrdlo ve vzduchu.
Chroptění se z úst mu déře, krvavý se chrlí proud;
krev se k zabořeným nohám plazí po zemi jak žár —
Z cesty, Herakle! Proud stanul. Bezvládný v svých
rukou trup,
Antaiův on trup to třímá. Mrtev, mrtev je náš vrah.
Vítězství! Ó synu Diův! Bratří! Bratří! Svoboda!

Odkvapí.

TEIRESIAS:

Spravedlnosti, dcero nebes,
ujmi se zase vlády své,
na vzdušném křídle přišum znova
v duše, jež nechtěly tě znát.
On, silou hmoty jenž zaplašil tě,
mrtev leží, syn Země, a ten,
v jehož prsou nezpívá posud
jasná tvá píseň, zvítězil.
K zemi se snášejíc, nepostihlá,
dotkni se syna Diova,
šeptej mu, božské že jest to právo,
v čem viděl dílo božských křivd,
šeptej mu, člověku že není
nad tebe čistší veleby,
ten, kterým vládneš, tobě kdo slouží,
tobě kdo vzdán je, že lidem smí vlást.

HERAKLES *přichází pomalu, chmurně*:

Nepromluvil. Marně prolita krev.

TEIRESIAS:

Krev, kterou prolils, těžká, černá,

smyje ti s duše vzdor a hřích.
Smiřuješ svého zrození kletbu.
Hrdinstvími svůj vykoupíš rod.
Nesmírná je dobrota jeho,
k ráně jenž vedl rámě tvé;
s otcovskou láskou dítěti přispěl,
prominul ti tvé rouhání.

HERAKLES:

Věštče slepý, nevěsti o minulu.
Vrať se do Théb oznámit matce mé,
nadarmo že byla výprava.
Zvěstovat měls, výsměšný svědku bohů,
k pánům tvým jak nový druží se pán.
Nezvěstuješ. Prázdno je vítězství.
Promarněna síla. Zbytečný boj.

TEIRESIAS:

Ze všech, jež vykonal jsi, prací,
ze všech perných a krvavých děl,
nejlidštější a nejbožštější
dnešního dne na tvém čele je pot.
Neb tvoje ruka osvobodila,
neboť tvá vražda dává žít.
Děkuj. Mluv hrdě. A vypukni v jásot:
Dobro jsem konal. Zardousil zlo.

HERAKLES:

Co mi po lidech ostrova, když sám —

TEIRESIAS:

Nemysli na sebe. Zírej vůkol.

HERAKLES:

— oslyšen zbudu s výkřikem svých prsou —

TEIRESIAS:

Slyš jejich hlas. To tobě je dík.

HERAKLES:

Bloudit musím dál a bez cíle rvát se —

TEIRESIAS:

Boje tvé staňtež se požehnáním.

HERAKLES:

Jiným žehnati a cítit svou kletbu —

TEIRESIAS:

Kletým a psancům blaho vrať.
Sžehlou zemi a zpustošenou
obrať zas v ostrov blažených.
Toť ono slovo, ježs od obra čekal,
to tvá cesta v pozemský ráj.

HERAKLES:

Nevrátím se, zvěstuj to v Thébách doma,
dokud cíle nedojdu kroků svých.
V parnu když nesmím uhasit své žízně,
půjdu pískem dál, byť vyprahnu.

TEIRESIAS:

Veliký zve tě do světa úkol:
tyranství rdousit olbřímů,
otců svých svaté dokonat dílo,
smířit a zlepšit a zlidštit zlou zem!

HERAKLES *hořce k sobě*:

Kterým směrem dál? Koho spasiti mám?

Osm otroků pomalu a těžce přináší Antaiovo tělo.

HERAKLES:

Na zem složte břímě. Hranice žár
zapalte, jímž moje chtěl strávit tělo.

ANTAIOS *složen na zemi, zaúpí*:

Matko!

HERAKLES:

Dýchá? Vyskočí? *Klekne mu na prsa.*

ANTAIOS *mocněji*:

Matko! Matko!

OTROCI *Herakleovi*:

Zachraň nás. Ztrestá nás. Pomoz!

ANTAIOS:

Poslední dech na svých prsou dáváš.
Poslední přání splň!

Ticho.

HERAKLES:

Promluv. Rci slovo. Naslouchám.

ANTAIOS *zemi*:

Krvi mé vládu vrať, kterou mi vyrval Zeus!

HERAKLES:

Odpověz! Jde poslední dech z tvých úst.
Umíráš. Svůj slib mi splň.

ANTAIOS:

Přece zřím
Diova syna u svých nohou prosit.
Vítěz lká. Matko, slyš. Spas mou krev.

HERAKLES:

Tys šel v ráj. Kde cesta? Kudy? A kam?

ANTAIOS:

Chtěl jsem v ráj. Vpadnout mezi bohy.
Ale ten, cestu jenž k němu zná,
svázal mne. Matky mé nebýt,
byl bych zahynul v poutech.

HERAKLES:

Kdo tě svázal? Kde dlí?

ANTAIOS:

Matko! Dalas ostrov, bych raby štval,
bohem když stát jsem se nesměl.
Moje krev ať je štve, ať je bičuje dál!

HERAKLES:
Mluvíš, nač se neptám.
ANTAIOS *zpola vztyčen, vzkřikne*:
Přísahej!
TEIRESIAS *Herakleovi*:
Ustaň!
Nenalehej! Obmýšlí lest.
ANTAIOS *chaběji*:
Přísahej, že na tomtó ostrově nikdo
neucítí už síly pěsti tvé!
TEIRESIAS:
Nepřísahej. Vládni bez jeho svolení.
Podmínek nepřijímej. Zvítězils.
ANTAIOS:
Nemluvím dál, dokud nepřisáhneš.
Při hlavě matky své.
HERAKLES:
Slibuji.
ANTAIOS:
Při své ženě.
HERAKLES:
Zaklínám se jí.
ANTAIOS *vzrušen*:
Při blesku otce svého.
HERAKLES:
Jako že stejně jak ty
v zahradu bohů vtrhnout chci, bych blesk
vymkl jim z rukou, já ti přísahám,
od tvého těla, neohlížeje se,
směrem že půjdu, jímž mně ukážeš.
ANTAIOS:
Nuž tedy, matko, z krve mé mstitele vzbuď!
S námahou chce vstáti, ale zhroutí se. Ticho. Pojed-

nou, z dálky, ozve se hlas, znějící stejně jako hlas Antaiův.

HLAS:

K práci! Vstaň! Břímě nes! Biče svist hnát tě má?

POSEL *přiběhne bez dechu*:

Spas nás! Nový z jeho krve, jež se vzňala, netvor vstal.
Po zemi se válel plápol, rostl z půdy úd a úd.
Rozkročen tam biřic řádí, nad hlavou mu svistí bič.
Spas můj lid. To sám Antaios nový, živý, mocnější,
otrokář a krutovládce. Zab ho. V nový dej se boj!

OTROCI *proudí na scénu, úzkostlivě*:

Spas nás. Neodcházej. Zachraň nás.

TEIRESIAS, *ruce vztaženy, zatím co Herakles stále skloněn nad Antaiovým dechem*:

Volá tě soucit s porobenými.
Hrdost ti káže: Dokonej.
Poloviční nenech své dílo.
Zapomeň na svůj nelidský cíl.

OTROCI:

Viz naše cáry. Slyš naši bídu.
Skloň se k nám. Měj slitování.

TEIRESIAS:

Z hydry když vyšlehla hydra nová,
za hlavou hlavu jsi ohněm sžeh.
Neumdlévej, když za tyranem
tyrana vychrlil země klín!

POSEL:

Líbám znovu tvoje nohy. Objímám je, nepustím —

OTROCI:

Neopusť nás. Nepustím tě.
Zůstaň. Znič ho. Zachraň nás.

HLAS *blíže*:

Tíž a tíž dopadne ruka má na váš vzdor.

HERAKLES *Antaiovi, jenž sebou pohnul:*

Oklamal jsi mne?

HLAS *blízko:*

Plazivých rabů rod! Líný lid! Zvrhlá láj!

ANTAIOS:

Dík měj, dík, matko má! Slyšelas prosbu mou.
Nezmlknu. Nezemru. Z krve mé syn mi vstal.

HERAKLES:

Přísahal jsem ti. Řekni, kde ráj — —

ANTAIOS:

Nevím, kde leží. Však u nymfy Omfale
Okeanos kmet — — —

Sklesne a umře.

HLAS:

Oheň! Sem! Rudě vzplaň
hranice žár!

HERAKLES, *vyskočiv, odstrkuje otroky, chystá se v obrácený směr, než odkud zní hlas:*

Pryč! Mně s cesty! Jdu, neohlížeje se,
za svým cílem.

OTROCI *vrhají se mu v cestu:*

Slitování! Milost!

TEIRESIAS:

Jaké tvrdé máš srdce!
Neobměkčí tě jich pláč?

HERAKLES:

Co mi soucit? Cíl vyšší je můj.
Přísahal jsem. Jdu. Přes vaše těla —

POSEL:

Na hranici, která stráví Antaiovu mrtvolu,
živ já vykoupení najdu. Toho žáru rudý žeh

měj, ó pane, před očima, v blažených až vstoupíš ráj.

Odkvapí. Herakles odchází, neohlížeje se.

OTROCI:

Zavrženi. Muka. Hrůza.
Přijď, ó smrti, vykup nás!

TEIRESIAS *za Herakleem*:

Vzpurný ty, hluchý mukám i žalu,
bez citu mníš se bohem být.
V sluchu se ozve ti pláč a svist biče,
staneš-li tam, kde stát smí jen bůh.

T Ř E T Í   D Ě J S T V Í

Na Omfalině ostrovu. Herakles, révovím věnčen, v objetí Omfalině.

OMFALE:
Líbej znovu, božský můj hrdino mladý!
Vítězi nad Okeanem! Zrozenče Diův!
Osvoboditeli! Zářící! Líbej!
Všechno je tvé zde. Ostrov, já, jeho paní,
v doupatech fauni, dryady ve kmenech stromů,
tvého čeká vše rozkazu, pane.
HERAKLES *vytrhne se z objetí*:
Je čas.
Den se k západu chýlí.
OMFALE:
Dalekou cestu
má ještě slunce.
HERAKLES:
Až se stopí vůz —
OMFALE:
— v říši toho, jenž podleh rukou tvých síle?
HERAKLES:
Nemluv o tom, co bylo. Běžím vstříc
zázraku, který čeká.
OMFALE:
Na vlastní oči
zřela jsem přece zázrak. Tyto zde ruce,
tyto nezdolné, mne jež na lože nesly,

tiskly a svíraly jej — Byl marný tvůj zápas,
Okeane! Již nebudeš, žárlivče, hlídat
v nocích mne ni za dnů svým přeměnným tělem.
Marné bylo ti, starče, převtělovat se.
Byl jsi býk — on zlomil ti roh. Potom v hada
slizkého jsi se změnil — on však, jenž rdousil
v kolébce už dvé hadů (tak jsi přec říkal?),
byl by zadusil hada, kdyby ses rychle
v mořskou nebyl proměnil pěnu — — Vy ruce!
nemilosrdné!

HERAKLES, *ruku vztaženu*:
Rychlej! K moři kvap!

OMFALE *vine se k němu*:
Žárlím, synu Diův, na tvého bratra.
K němu jen vzhlížíš. Po něm vztahuješ ruce.
Mne už neznáš? Stojíš, révovím věnčen,
neraduješ se —

HERAKLES, *ruku na věnci*:
Jiná koruna zdob
moji skráň —

OMFALE, *ruku na jeho ruce*:
Ó, ještě se nevracej v Olymp!
Naplněn je břečtanový náš pohár
mokem rudé matky. Starci mne nenech,
znova by měl mne a střežil. Ústa svá ještě
s mými spoj, mladý, jasný —

HERAKLES:
Vypluji v dál,
v novou, netknutou, prozářenou zem.

OMFALE:
S sebou mne vezmi.

HERAKLES:
Sám svou podniknu pout.

OMFALE, *ruce vzhůru*:
Ó, tedy slunce, vzdušnou zpomali plavbu,
dárče ty světla! *Herakleovi*: Ty pak, druhé ty slunce,
rci, nebo jsi jím sám? sám Hélios velký
jinému svěřil vůz a sestoupil ke mně?
Ne? tedy Dionysos, milenec noci,
víno jenž dává i písně? Vínem a tancem
tajemné buď božství zdraveno!

HERAKLES:
Ne.
Nejsem, za nějž mne máš.

OMFALE *volá za scénu*:
A vy víly,
Evoe! volejte se mnou.

NYMFY *za scénou*:
Evoe Bakchos!

OMFALE:
Volejte, fauni!

FAUNI *za scénou*:
Iakche!

OMFALE:
Plesejte! Hostí
cizího boha náš ostrov.

NYMFY A FAUNI *za scénou*:
Eia Dionysos!

OMFALE:
Komu v tobě se kořím? Rychloperutný,
pověz, Herme, jsi to ty, který mračna
sem, teď tam štveš, tak jak stáda, jež v horách
zaběhla, bludná? Vichr tě zanesl ke mně,
od otce nesa pozdrav? Vichře můj! Otce
v tobě já líbám... A dál mi vypravuj o svých
vítězstvích. Ó rci: když jsi pás její sepial,

královně Amazonek, jaké tě nové
lákalo dobrodružství sestoupit na zem?
Ostrov jaks vypátral můj? Vždyť žárlivě střeh mne
Okeanos všem bohům —

HERAKLES:

Z mých slov
chápeš půlku jen. Druhá zbyla půl
na dně poháru?

OMFALE:

Máš pravdu, jsem zpita.
Krouží se mnou ostrov. Zde zakotven, klidně
spočíval, dokuds nepřišel ty. Ale tys jej
vytrhl z kořen, bože lásky. Teď víří
po širé hladině, vlna do rukou vlny
podává neklidný terč, a my ve vír jsme jeho
strženi k tanci. Tak as mořem plul ostrov,
na kterém k světlu matka nesla tě tvoje.

HERAKLES:

Co víš o matce mé?

OMFALE:

Kdo zrodil tě, nevím.
Jakkoli zvi se, můj Foibe a Bakchu a Herme,
jestliže sama Héra matkou ti není,
matkou-li nemáš stříbrnou bohyni lásky,
některá zrodila nymf tě Afroditiných,
z nesmrtelných kněžek, láskou jež vzňaty,
Dia přijaly v klín svůj...

HERAKLES:

Nemluv mně
o nesmrtelnosti! Ještě jsem zde —

OMFALE:

Můj jsi ještě! Můj jsi, olympský reku,
nehynoucí!

HERAKLES:

Nehynoucí — já!

serve s hlavy věnec:

Dolů ty květy! Věčný ještě dech
nedýchá tu. Ještě je tu zmar — —

OMFALE:

Jak jsou hořká tvá slova! Nejsme-li bohy,
mocnými jako ty, přec bez konce život
před námi leží, pln změn, přec ostrov můj zmaru
nezná, nezná ho strom ni žádný z mých květů,
nezná ho nikdo z družiny mé. A my oba,
věčný kmet, věčné mládí, nerovný svazek,
ale jak bozi přec žili. Pohrdat námi
důvodu nemáš, byť tobě rovnat se nesmím.

HERAKLES *hořce:*

Pohrdat! *pro sebe:* Ó zpupný Olympe, v hloub
urážlivě, potupně shlížíš as
na nás bez křídel, na nás, kterým smrt
jedu do vína míchá — *odmrští pohár.*

OMFALE:

Jaké to hoře
propuká z tvého srdce?

HERAKLES:

Ruko má,
nedočkavost ještě na chvíli ztlum!
Utrhneš jej, sladký života plod,
žízeň shasíš, kterou číš ni boj
neukájí.

OMFALE:

Ruku netrpělivou
zvedáš, ukrutný, k slunci, jak bys je k letu
popohnat chtěl? Tak málo mohu ti dáti,
času že připínáš křídla, ode mne bys byl
osvobozen? Tak málo ostrov ti dal?

HERAKLES, *všechna hořkost propukne v jeho hlasu*:
Což má
je to vina, že nejsem Héřin syn?
Můj to hřích, že stříbrná Afrodite
neporodila mne? Bozi, můj díl,
jejž mi odpíráte! Ohnivý vůz
jiskru mi hází v srdce mého troud.
Vzlétnout nelze, jsem ještě člověk, pěst
jenom svírám —

OMFALE:
Chápu tě, zrozenče Diův?
Zem je tvůj domov? Lidskou jsi zapřel svou matku.
Proto byla tvá ústa dvojnásob sladká!
V náruči tvé má prsa cítila tlouci
zmatené srdce, zmámené zrychleným tepem,
smrt že je doštve — ona, nám jež je cizí,
nám jež se vyhýbá — smrt! Ó, dávno je tomu,
dříve než Okeanos mne obtočil mořem,
přicházeli rekové, zplozenci země,
ústa má líbat. Já zřela je zápasit o mne,
mrtvé jsem zřela —

HERAKLES:
Okeanos mně,
nezapomínej, člověku se vzdal!

OMFALE:
Blažená matka, jež tě povila. Ještě
víc než dosud miluji vítězství tvoje,
nepřemožitelný! Vykonals dílo,
o které pokoušel se titan Antaios:
Okeanos jej však svázal, a nebýt
Země, jež přispěla synu, můj by byl ostrov
poskvrněn býval smrtí.

HERAKLES:

Z rukou mých
mrtvého jej přijala matka Zem.

OMFALE:

Antaia zkrotil jsi též? Tu vítěznou ruku
měla bych pustit? Ne! Kam obracíš zrak svůj,
za sluncem kam chceš plout? Proč k západu hledíš?
Do své vlasti chceš zpět?

HERAKLES:

Jdu. Spěchám v svou vlast.
Tam, kde zář se vnoří do nočních vod...

OMFALE:

Klameš mne. Lstnou řečí lidskou. Propustit boha
mohla jsem. Nebylo zbytí. Tebe však prosím:
zůstaň! Tebe však, sladká slasti a slávo,
slabá já nymfa ze svých nepustím rukou.
Znič mne. Jsem nezničitelná...

náhle: Vrátit se toužíš,
poznávám teď, k své ženě: Lkáti a tkáti
nechals ji, toužící, doma. Stesk se ti v hruď tvou
vkrádá, pozemský, drobný. Doma bys být chtěl,
u své bělolokté, s plačtivým okem,
tiše tichounké ženy? Zkus to jen! Odpluj!
Očarován je můj ostrov. Kdo není bohem,
kouzlu se nevymkne mému... Spěchejte se mnou,
obtočme, nymfy, ostrov během a letem,
ničí by noha nemohla do vln se vhroužit!

Odkvapí.

HERAKLES *volá za ní*:

Zapomněla jsi už, bláhová, pán
ostrova že v boji podleh? — — Ó vítej,
Okeane! Dojíždí mi už vůz
cíle svého, v mořskou sklonit se sláň?

Jde k pobřeží. V tom před ním stojí Hermes v podobě Teiresiově.

HERMES:

Stůj, synu Diův! Nesu z vlasti
od nich, kdo v lásce tě mají, vzkaz.

HERAKLES *proti vůli, bezděky se zastavil. Učiní odmítavý posunek*:

V nepříhodnou přišel jsi chvíli, kněže.
Odkud, jak jsi připlul, netoužím znát.

HERMES:

Stydíš se, Herakle, za svůj původ?
Po slově domova netoužíš —

HERAKLES:

Později. Nejsi vítán. Jinde má zem.

HERMES:

Jinam, vím, obracíš zrak svůj i krok svůj.
Nechceš znáti svých mateřských Théb.
Já však o tvé otčině mluvím,
vyslal mne za tebou otec tvůj,
přináším pozdrav olympské tvrze:
Diovu řeč z mých přijmi úst!

HERAKLES:

Prostředníku mezi bohy a lidmi!
Proč se mi v cestu nestaví on sám,
chce-li mne zdržet v běhu? Svého proč
posla božského nevysílá za mnou,
perutného Herma? Neviditelní,
nemohou žádat, bych je slyšel. Nechci
tvého vzkazu. K mým nepřátelům jdi!

HERMES *velitelsky*:

Budeš je ode mne slyšet: *těch* slovo,
jež svými nepřáteli zveš.
Šílenče! Jak tě omámil vzdor tvůj!

Bůh že je člověku nepřítel?
Zeus, který úderem jednoho blesku
může tě srazit v Tartaros —
tebe má sokem? Prohlédni! Chápej,
ze všech že tys mu nejdražší syn!

mírněji:

Jeho jsi dítě. V lásce tě chová.
Tobě on poddal zemi svou,
neboť se v tobě mu zalíbilo,
tak jako kdysi v matce tvé.

HERAKLES:

Nechci já cizí pomoc. Lásku svou
vem si, otče, zpět. Zde stojím. Tvůj blesk
proč mne neztrestá za vzdor? Bezmocný!

HERMES:

Nechápeš, bláhový? Nechce tvé zkáze.
Nevztáhne na tebe ruky své.
Zakázal, aby kdo jiný z bohů
na hlavě zkřivil ti jediný vlas.
Sám se však ničíš. Zpět, odkuds přišel!
Dokonči dílo, jež započals!

HERAKLES:

Zde byl nejtěžší boj můj. Dál a výš
vedla mne cesta krve. Skončeny práce.

HERMES:

Mrtvo je Antaiovo tělo,
živa je krev; jeho duch; jeho čin:
Vrať se a syna, jenž vstal z jeho krve,
do vzduchu zvedni a v moře vrz.
Vrať se a pomoz těm, kdož úpí.
Vrať se. Tvůj návrat buď nový boj.
Bez konce bojem, bez konce slávou
ušetříš dům svůj vin a hrůz.

HERAKLES:
Proč tě poslouchám, nechtě? Dobrotiví!
Dávají mi darem lidskou mou vlast,
dovolují v městech skrčeně žít —
HERMES:
Nízký není los, jejž ti dává
rukama mýma otec Zeus.
Nešel nikdo cestou tak strmou
jako je ta, k níž zvolen jsi ty.
Přijme tě na Olymp. Po jeho boku
ty, jeho dítě, budeš stát,
splníš-li úkol, jenž na tebe vložen.
Sám jen tě může k sobě on vznést.
HERAKLES:
Vyřiď, starče, můj mu synovský dík,
znáš-li k němu cestu. Já ji dnes znám.
Rci mu, aby vzpomenul otce svého,
jejž on sám srazil s trůnu. Vládne Zeus
mocněji než Kronos? Nemůže syn
také na něm zkusiti práva mládí?
S tím spěj k němu slovem, jestliže já
nebudu před ním dříve stát než ty!
HERMES *mocně*:
Zastav už krok svůj, noho hříšná!
HERAKLES *zarazí se*:
Jakým právem chceš upřít právo mé?
HERMES:
Právem, jež dal mi osud sám.
HERAKLES:
Nejsi ty Teiresias, slepý věštec?
HERMES *vzpřímí se. Jeho postava vzrůstá*:
Nepoznals toho, kdo přišel, by varoval tebe,
cize ti, svéprávný smělče, zazněl můj hlas.

Tím jsem, po němž jsi nadarmo do vzduchu sahal,
tím jsem, kdo promlouval k tobě z věštcových úst.
Tím jsem, kdo volal v tvůj sen, kdo, neviditelný,
šuměl
ve větru nad tvou hlavou, k boji kdyžs připraven
stál,
tím jsem, kdo na otcův rozkaz nad tvou svízelnou
prací,
zbloudilý bratře můj, bděl: ó, svému otci se skloň!

HERAKLES:

Herme! Zřím tě? V cizí zakuklen zjev,
přišels! přece! V pravém tě tvaru shlédnout,
nejsem hoden? Byť pozdě, vítej, bratře!
Ještě o jeden skok jsou oři slunce
vzdáleni moře. Jeden ještě skok,
jedno skřížení paží — —

HERMES *vztáhne ruku*:

Stůj!
Lásku nesu, ne boj.
Od otce smír, ne prokletí.
Po těžké pouti dojdeš nebes i blaha.
Neodmítej. Nežeň se v zkázu. Pomocnou ruku přijmi!

HERAKLES *chopí se Omfale, která se vrací s druhé strany, provázena nymfami a fauny. Zvedne ji do náruče, vstříc Hermovi*:

Hle, zde toto bělostné, bez poskvrny,
bez zásluhy však tělo, čím si slast
věčného vybojovalo dechu? Já
musil se prodrati sterou strastí,
míň však jsem než strom,

ukazuje na nymfy:

než ta, než ta,
vaší vinou, skoupí lupiči práv!

OMFALE *vrhne se jemu, připravenému k boji, do cesty:*
V beznadějný jdeš zápas. Od jeho těla
dělí tě neprostupný vzduch. Synu Diův!
Bozi tě do prachu svrhnou! Boj se jich pomsty!
Zůstaň u mne! Sem není přístupu pro zmar.

Klečí před ním.

HERMES *k Omfale:*
Pusť ho. Nechť jde za svým cílem. Mé poselství vyslech.
Ostrov buď kouzla prost. Nechť jde, kam volá ho vzdor.

Herakles rozběhne se proti němu, leč Hermes zmizí.

HERAKLES:
Bázlivý! V stín ses rozplynul!... Však můj
přišel čas. *Velebně*: Ó slunce! Zapadající!
Stopou tvou, jež oslepovala, pout
půjde má. Ty svatá chvíle! Moje!

Ruce zdviženy:
Okeane silný, mír buď s tebou.
Slunce se sklání. Vystup, jak jsi slíbil,
když plul Hélios ve tvou velkou říš,
ty kdyžs unikal mstitelským mým rukám,
v slanou pěnu se rozplývaje vod.
Přísahals, že při západu se vzneseš,
abys mne zanesl tam, kam cestu znáš,
abys mne zanesl tam, kde toužím státi,
abys mne zanesl v zemi hesperskou.

OMFALE:
Odplouvá...

HERAKLES:
Teď stoupám na tvou šíj —
Okeane! Okeane! Vzepluj!

OMFALE:

Zítra zas Okeanos v chladné mne sevře
objetí. Ukrutníče! Nepodáš ruky?
Pojďte! Na pomoc, bratří! Svažte ho! Nesmí
opustit mne. Jsem bez vlády? Spoutal vás Hermes?
Bez moci kouzla má? Bez moci krása? Čím věčnost,
on když za ní chce vyplout do cizích zemí!

Sklesne.

HERAKLES:

Ty však, nezjevný Herme! Posle bohů!
Nezřen, jdeš se mnou? Buď mi průvodčím!
V podobě své se zjev! buď viditelný
tam, kde cíl můj, tam, kde zlatý je strom!

Pausa.

Mně své poselství zvěstuj, mně svůj pozdrav!
V hesperskou zemi svůj mně přines hold!

HERMES, *neviděn*:

Přijdu, synu Diův, se poklonit tobě:
přijdu, já bůh.

HERAKLES:

Okeane, v dál, můj delfíne, vypluj!

ČTVRTÉ DĚJSTVÍ

Mlhy zahalují scénu. Pomalu se trhají. Vystupují obrysy ostrova Hesperie, víc a více se jasnící.

HERAKLES *z dálky z prava; jeho hlas jde blíž:*

Zázrak! Zvedá se z vln. Ó svatý můj,
vítej, vítej, ostrove dobytý!
Svítit zřím už vzrostlý pro ruce bohů
hesperský kmen. Vstříc nese mi svůj plod,
sladce vonný. Dej, bych ho chutnal... Světlo,
panenské, záříš. Oslňuješ. Prudké —

Větší a větší světlo. Uprostřed svítí strom života zlatým ovocem.

HERAKLES *vběhne na scénu, půl cesty před stromem se zastaví:*

— žhneš. A bodáš. Bolest. Nevidím. Tma
kolem kol. Kde strom, kde je hesperská země?

Ruku na očích, padá. Leží, zakryt květy. Chvíle. Zatím prvý paprsek slunce, za větší a větší záře, dotkl se stromu. Z jeho kmene vystupuje

HESPERA:

Zašla noc.
Skanula krůpěj průzračná
z věčnosti do klínu věčna,
tam aby čekala, dřímajíc,
k nové podobě vzbuzena,
znovu kdy vstane v koloběhu světů.

AIGLE, *vstupujíc z leva:*

Ostrov náš
zas, jak v den prvý, z mořských vln
zvedl se s východem slunce,
těm aby zlatý svůj podal plod,
kdož se snášejí na náš břeh,
toužíce vůní obrodit se věčna.

HESPERA A AIGLE *podají si ruce; obráceny k moři:*

Vítej, dni,
vítej nám, Hebe: společně,
znovu vy zrozené děti,
plujete letem tichounkým
na ostrov náš a v stříbro vod
smáčíte peruť, holubice bílé.

HEBE, *hlas její se blíží po vlnách:*

Vítej, dni.
Milý ostrove, vítej,
nový zas a zas.
Sestro má! Sestry mé! Ovoce zlaté!

Hebe vynoří se vzadu a vstupuje na břeh. Sestry se objímají.

HESPERA:

Dnes jako včera, dnes jak po věky věků
z hlubin svých tě zrodily zas vlny,
v něž jsi se sluncem šla spat.

AIGLE:

Mládí ti dal náš otec Okeanos,
v oko tvé vdechnut je sluneční pel,
kterým je obsypán plod našeho stromu.

Hespera utrhne jeden z plodů, podá ho Aigle, ta ho podává Hebe.

HERAKLES *sevřeným hlasem:*

Vykroč v zápas! Na život a smrt!

HESPERA:
    Jaký nečistý zvuk!
AIGLE:
    Pod zlatým stromem slovo znesvěcující!
HESPERA:
    Běda strážkyním, nám!
HEBE:
    Který bůh,
    laškující, přišel na náš ostrov?
HESPERA:
    Nepřišel bůh.
    V křeči volal to člověk.
HEBE:
    Člověk?
AIGLE *nad Herakleem*:
    Símě, jež zasili bozi
    do půdy neúrodné.
    Tvor, který strádaje čeká,
    kdy jej skosí smrt.
HEBE:
    Co je to: smrt?
HERAKLES, *vztyčuje se*:
    Vrahu! Přistup blíž! Jsi bez tvaru? Zase
    neviditelný?... Či jsem oslep já?
HESPERA:
    Oslnila jej ostrova zář.
HEBE:
    Jak přišel sem?
    Zima je, jak naň zřím.
AIGLE:
    Jenom Okeanos ho zanést mohl k nám.
HESPERA:
    Vůle bohů to byla.

AIGLE:

Prvý, krom bohů, on dýchá
pod zlatě zralými plody.

HESPERA:

Jen, kdo je nesmrtelný,
omládne v našem sadu!

HEBE:

Cizinče divný,
proč máš zavřeny oči?
Spíš? Nebo nechceš, či neznáš se dívat?
Krásná je zahrada naše.

AIGLE *k Hebe*:

Na čelo vlož mu svou ruku.

HESPERA:

Na oči dýchni mu, Hebe.

AIGLE:

Procitne. Prohlédne. Pozná.

HERAKLES, *nad nímž Hebe se sklání*:

Kde to jsem? Kde ona, umírající?
Nejsem v Thébách? Nikdo tu nevolá smrt?

AIGLE:

Na tomto místě není umírajících.
U nás nikdo nevolá: smrt.

HESPERA:

Pohlédni na nás, pohlédni kol.
S dalekých připlul jsi břehů.

AIGLE:

Tíha země na tobě lpí,
vrásku máš vyrytu v čelo.

HEBE:

Stíne! Těžký! Chmurný!
Zacláníš slunci.

HESPERA:

Slunce se vyhouplo. Jeho zář
proniká naším hájem, jak světlo když do světla sálá.
Ty však, cizinče, přicházíš
z kraje, kde věci vrhají stíny.

HERAKLES:

Zalitý slávou cíl mé dlouhé pouti,
krásné jitro, kdy sám se jitrem stát mám,
za mé boje a práce dík — je tu.
Vy jste strážkyně sadu hesperského,
vy mou palčivou uhasíte žízeň,
vy tři bohyně, ženo, panno, dítě,
pod větvemi mého drahého stromu,
který dýchá nesmrtelností.

HESPERIDKY *ustupují ke stromu.*

HERAKLES *za nimi*; *k Aigle*:

Mlčíš, přísná kněžko s těžkými víčky,

Hespeře:

ruku vztahuješ na ochranu kmene,

k Hebe:

směješ se mi stříbrným hlasem vln?
Sám tedy sáhnu po něm, jenž mne k sobě
přitahuje vůní svou omamnou —

HESPERA:

Zpátky! Zpátky!

AIGLE:

Svévolně chtěl bys urvat plod,
který našich jen poslouchá rukou?

HESPERA:

Zpátky! Zpátky!

HERAKLES:

Nikdy jsem necouv. Nechví se má ruka.

AIGLE:
Zde však se zastav, smělče!
Nesahej na zlatý strom!
V úctě mají jej bozi,
pod ním jsi popel a prach.
HESPERA:
Zpátky, smrtelný, zpátky!
HERAKLES:
Diův jsem syn. Já přemoh, přetrpěl víc
než kdo z lidí či bohů. Zemí, mořem,
nepřemožitelný, já vládnu. Mně
právem náleží. Je můj váš poklad.
Vztahuje ruku.
Již jej cítím, oblý, na svojí dlani,
vdechuji dužninu, teď rostu, sahám
do tvé koruny, Die! Svět je můj...
Utrhne plod.
HEBE *hlasitě se zasměje.*
HERAKLES *zvolá*:
Prázdnou rozvírám dlaň... Jsem v říši kouzel?
HEBE *znova se zasměje.*
HERAKLES:
Či mám jako v podsvětí Tantalos
do prázdna sahat, o žízni mám zbýt,
mému hmatu vymrští se větve?
HESPERA:
Z našich jen rukou přijmout jej lze!
AIGLE:
Bůh kdyby sám po něm sáhl,
plod by se proměnil v suchý list.
HEBE:
Silný, tvá síla je marná!

HERAKLES:
Rákosem věnčen, Okeanos kmet,
silou přinucen mou, mne zanes k vám.
Uznal mé vítězství: on, váš otec!
HEBE:
Vítězi, zkroť nás. Rozplynem se ti v rukou.
Sevři mne. Zachyť mne. Zrodila mne pěna.
AIGLE:
Nevzlétá volně tvůj duch,
těžce má svěšena křídla.
Na rtech máš trpkou chuť země.
Na čele perlí se pot.
HERAKLES:
Matko, roven jsem bohům.
AIGLE:
Diův synu! Matkou vzýváš mne?
Stenaje, zde jsi ležel,
pod stromem života o smrti blouznil.
HERAKLES:
Se stromu života mi podej plod!
HESPERA:
Proč se nám zapíráš, pověz.
Tvoje touha je vzdor.
AIGLE:
Zapějme, sestry, mu píseň.
Na sebe pohleď, kdo jsi.
HEBE:
Ruce si podejme k tanci.
Lehký je, hebký náš krok.
HESPERA:
Cizinče, tvá však ruka
zrozena není k hrám.

AIGLE:
Smutný je tváře tvé úsměv.
Nejsi ni člověk ni bůh.
HERAKLES *znovu se jim blíží*:
Posud ne bohem. Ne již člověkem.
Střásl jsem vše, co poutalo mne k břehům.
Vzníceně:
Odkud přicházím, nevím. Za mnou tma.
Přede mnou však Olymp otvírá síň svou.
Světlo vůkol. Slyším bratrský hlas.
Válečný Ares v přílbě zlaté kráčí.
S křesla svého Zeus, on, otec můj, vstává,
nad jeho pravicí orel perutí tluče.
K vám jdu. Syn, jdu. K otcům. Váš můj duch.
AIGLE:
Vzpomeň, co za tebou leží:
jaký zápas a sen, jaká touha i strast?
HERAKLES:
Strastí neznám. Zápasů nevzpomínám.
AIGLE:
Rozpomeň se, odkud jsi vzešel?
Kdo kroky tvé ved? Kdo slyšel tvůj křik?
Kdo dítěti o světu mluvil?
HERAKLES:
Slov tvých nechápu, matko.
Ruku na očích:
Vzpomínám.
Proud jsem, jenž proudí přes těla obrů a hyder.
Nazpět sleduji proud. Jej probudil Zeus
ze spící země. Vzpomínka zpět mne nese
v otcova života tok. Ano, jsem to já:
na zlatém trůním stolci. Pohnutím brv mých
Olymp se třese. Já jsem, bleskem kdo sráží

vzpurného syna slunce. Jsem to já,
vlastního jenž otce svrhuje s trůnu.

Vzhlédne k nebi:

Výš... Otce otcova zřím a do rodičů
jeho se přelévám zpět. Zřím oblohu rozvírat se.
Zářící chaos, Uranův ether mne zplodil.
Posel světla se snáší, syna by na Olymp ved.

Ve větším a větším vznícení rozvíral ruce vstříc obloze. Na světlém oblaku zjeví se Hermes, okřídlen, v ruce zlatou berlu.

HERMES:

Posel světla se snáší, bratra by na Olymp ved.
Poslušen rozkazu tvého, přišel jsem, synu Diův,
se zlatou berlou v ruce hrdinu zdravit jde bůh:
tebe vyvoleného, rovný bys k rovným se družil,
tebe, jejž bohyně mládí v jasnou uvede síň.
Nesu ti poslední pozdrav té, kterou opouštíš, země,
řeknu jí na rozloučenou poslední slovo tvé,
neboť věz! jak vzneseš plod nesmrtelnosti k ústům,
blednoucí vzpomínka shasne všech tvých dřívějších dnů.
Není, kde bys chtěl prodlít, není, s čím by ses loučil,
nemáš, co bys chtěl v duchu s sebou na Olymp vznést?

HERAKLES:

Nezírám nazpět. Podej mi zlatý plod.

HERMES:

V Antaiovu jsem říši s Olympu pohlédl. Promluv:
Hlas, jejž jsi oslyšel, mlčí? Neslyšíš otroky lkát?
Nezříš je pod tíhou klesat, zmožené žízní a vedrem?
Nešlehá svištění důtek? Nešlehá k obloze kouř?

HERAKLES, *hlas se mu vydéře z hrdla*:

Hranice žár...
Živí jsou metáni v oheň... Otroků hlas...

Slyším, vidím vás. Přijdu. Pomstím. Spasím
nešťastníky. Ale dříve, dřív
okusím plodu. Podej. Žízním. Prahnu.

HERMES:

Vzpomínáš kleteb své matky? Z nenávisti jdeš v
nebe?
Lidi bys pomstil na nás? Otcův bys rozmetal trůn?
Nemám poselství přinést přes moře do tvrze thébské,
krutou že týrán jsi žízní šťávu ovoce vssát,
ale jen proto, že sám jsi oslněn světlem božství,
sám že toužíš mít moc, věčnost pro sebe sám?

HERAKLES:

Stavíš obraz Théb mezi mne a můj cíl?
Neodvrátíš mne od něho, když matku
na pomoc voláš. Ruku svou jsem vztáh.
Hebe, dej, co je mého!

HERMES:

Zřím už, vy strážkyně stromu, že velký zrozenec Diův
hoden je jít k svému otci. Jinam cesta jde má.
Héroa provodiv k božství, vzlétnu, bych na šumných
křídlech
duši provázel k stínům. Volá mne do města Théb
tiché vanutí vánku, neb mladá tam umírá žena,
za svým hrdinou marně vzhůru vyslavši zrak.
Pláč se rozléhá domem. Krásná se královna loučí.
Z Alkestidiných vlasů kadeř utne můj meč.

HERAKLES *prudce*:

Alkestis — —

HERMES:

Propadla nám.

HERAKLES:

Žena má umírá — Boj — a můj sen — —

vytrhne se z omámení, v němž na ostrově dosud setrvával.

Posle smrti! Z Théb jsi mne vyhnal hrozbou,
zůstanu-li, že usmrtím ji sám.
Za vnadidlo ji házíš mému srdci
sem či onam, kamkoli v dál mne štveš...

HERMES:

Slovo, jež děl jsem, je svaté. Smíru mohl jsi dojít,
svůj až vykonáš úkol. Ostrov slyšel to nymf.
Ty však, zavrhnuv lidství, k hesperské zemi jsi vyplul:
ochutnej, zapomeň, vzlétni. Stojíš, kde toužil jsi stát.

HEBE:

Ochutnej, zapomeň, vzlétni!
Jablko rajskou má chuť.
Uzříš, jak Zořini koně
koupou se v sluneční mze.
Tak jako s pestrými míči
s měsíci budeš si hrát,
plodu-li okusíš. Vesmír
bude tvůj nadhvězdný dům.

HERAKLES *v těžkých dumách.*

AIGLE:

Neotálej a vezmi. Z chmur a mdloby
procitni pod stromem ráje. Diův jsi syn.

HERAKLES *mlčí.*

HERMES:

Jaké mám přinésti slovo umírající tvé ženě?
Jakou jí poslední radost v nenávratný ten kraj
posíláš ze země slunce? Vždyť je slunce tvým bratrem.
Sáhni po jeho věnci. Herakle! Diův jsi syn.

HERAKLES *po delší pause:*

Sáhnu. Jsem jeho syn.

To zvěstuj na zemi, výsměšný posle.
Podej mi, Hébe, podej
se stromu sladký plod!

HERMES:

Podej mu plod, po němž touží. Hle, přemoh lidské
svou srdce.
Zaslouží milosti bohů. On prosí, bys podala dar.

HERAKLES *vzkříkne*:

Dar? Ne. Ni milost. O právo se hlásím.
Nejsem prosebník. Žádám. Volám. Kážu.
Jablko se stromu podáš!

HERMES:

Odolals pokušení, jímž volala na tebe země:
odolej svojí pýše! Herakle! Přemoz se sám!
Tato poslední zkouška je uložena tvé síle.
Dokaž, zda bohem se stát chceš: koleno před nimi
skloň,
neboť z naší jen vůle dar nesmrtelnosti přijmeš,
nad synem, vzešlým z prachu, jasný se slituje Zeus.

HERAKLES:

Kleká žebrák, ne vítěz. S mraku svého
chceš se dívat na mé pokoření?
Tak jako kost když dotěrnému psu
hází člověk, tak chcete odbýt mne —
almužnou božství? Velký byl můj boj!

HESPERA:

Bojů již nebojují,
kdož ochutnali plodu.
V azuru smějí koupat
omlazenou skráň.

HERAKLES:

Nebojují už bojů... Čí zněl smích?
Obrátí se.

Zase stojím na křižovatce cest...
Odkud volá mne hlas? Kam štve mne boj?
Pomalu, bolestně:
Umírá... Křehká jak Psyche. Matka moje,
Diem svedena, klne bohům, já
před září mám se sklánět — — Stoupá dým
vzňatých hranic. Ke mně však nedolétal.
Obry jsem rdousil, moři stoupl na šíj.
Zem se svíjí v smrtelných křečích dál.
Čím je síla, ještě stále když mrou!
říše stínů nikým když nezdolána!
Hermův meč když mrtvým utíná vlasy!
HEBE:
Na lehkých křídlech bozi
oblohou proletují,
nezvoní Olympem zbraně,
smích jen a zpěvy a rej.
HESPERA:
Obrů a titanských námah
nedbá se při tanci Hór.
Člověk ať bojuje s hydrou:
úsměvně přihlíží bůh.
AIGLE:
Bez bolu budeš zírat
v jaro a ve věčnou zář.
Vezmi, co osud ti dává,
pod stromem času se skloň!
Ticho.
HERMES:
Skloníš se, přijmeš a poznáš, jak v ústech jazyk ti sládne,
ucítíš, jak tvá duše setřese prach i vzdor;
bratrsky ruku mi podáš, vzneseš se k zlatému trůnu,
před zraky vlídného Dia skloní se poslušný syn.

HERAKLES *hlasem jakoby z daleka jdoucím:*
V horách Kithaironu, ne na bohů hradě,
kruté slunce jsem zřel, ne slastnou zář;
slyším to v dálce, skřek a skřipot zubů,
hrozby Antaiovců, otroků vzdech,
matčinu kletbu, loučících se pláč,
slyším nářek těch, jež v hloub štve smrt.
Ještě zbývá dílo. Není má síla
zápasy mdlá, bych bohů sdílel oddech.
Ještě zbývá boj. Není na Olympu
pro mne místa, pokud nejhrozivější
nezdolám hydru... Herme! Vzdušný posle!
Vichře, mé ruce nedosažitelný!
Sestup na zemi! U své ženy tě vyčkám.
Dřív se jí netkni — o to jen žádám v ráji —,
nežli dojdu k ní já. Zvu tebe v zápas.
Posle ty zkázy! Podstup se mnou boj!
Hesperidkám:
Daru vašeho nechci. Odmítám
bohů milost. Mne těžká volá práce.
Obry a moře jsem zvlád. Zbývá zkrotit smrt.

P Á T É D Ě J S T V Í

Před palácem v Thébách. Noc.

ALKESTIS, *podpírána dvěma otrokyněmi, sestupuje se schodů*:

Na lůžku já nemohu již dýchat.
Doveďte mne na chladivý vzduch.
Ať mne obletuje vánek noci.
Ať náš dům je smrtí nedotčen.
Pomalu mne veďte, milé dívky.
Bez vás nemohla bych ani krok.
Věrně jste mi sloužily.

Snímá náramky:

Zde, vemte.
V truhle z ebenu je pro vás víc.
Rozdělte se. Děkuji vám. Sednout...
Věřte, nerada vás opouštím.
Ale jít je nutno. Bude sirý,
bez paní a bez pána ten dům.
Bez matky a bez otce můj Hyllos.
Dlouho buď mi živ... Je sladko žít.

Otrokyni, jež jí líbá ruku:

Neplač přece. Snad se pán tvůj vrátí.
Pro mne? Mně už není pomoci.

Oči zavřeny, se modlí:

Děťátko mé. Sirotku. Buď šťasten!
Nevím, kam ti otec odešel.
Buď, jak on byl, statečný. Jen bohům

nerouhej se, již mi velí jít.
Z domu vystupuje Herakleova matka.
ALKESTIS:
Mnoho radosti a světla mnoho
dali jste mi poznat. Díky vám.
A též za tuto vám, bozi, vzdávám,
za bolestnou tuto chvíli dík.
Vždyť je uhájeno mému synu
město Théb, až vzroste, by v něm vlád,
Herakleově jste matce přáli
nad Lykovým vojskem vítězství.
Jenom s jednou trpkostí v své duši
odcházím: že netuším, kde dlí.
Nevím ani, živ-li je či mrtev,
či zda v objetí je cizích žen.
Abych Heraklea ještě shlédla,
netroufala jsem si prosit vás.
Já se modlila jen, byste do snů
seslali mi o něm znamení.
Leč, co slepý zvěstoval mi věštec
a co v hádankách mi říkal sen,
nechápu. Vždyť jsem jen slabá žena.
Matko. Promluv. Pouč mne. Kde jest?
MATKA:
Bojuje s nimi veliký náš boj.
Blízka je chvíle, poslední kdy sok
padne mu olympský. Pak jako blesk
sjede k nám na zem. „Svoboda!“ z všech hrdel
ozve se lidských, potom z podsvětí
zachrání ty, kdož pro ukrutnost bohů
předčasně se světem se loučili.
Pak také tobě nový vzejde život,
z říše tě stínů vyvede můj syn.

ALKESTIS:

Pohádkami chceš mne těšit, matko?
Já však vím, že ze země, kam jdu,
nikdo nikdy nemůže se vrátit.
A já bez výčitky odcházím.

MATKA:

Máš ještě nyní tichou odevzdanost?
Necítíš příkoří, že místo něho
v podsvětí tebe volají, když on
hrozbám se jejich směje, nedostupný?

ALKESTIS:

Hvězda, jíž jsem dala jeho jméno,
na obzoru vzchází. Herakle!
K svému lidu vrať se! K synu svému.
Mne tu nenajdeš. Již kliden buď,
že bys krví mou se musil střísnit.
Neuzříš mne. Nevyjdu ti vstříc.
Na mou mohylu však aspoň polož
obět vlasů svých. Ó vrať se, vrať!

MATKA:

Kdekoli dlíš, ó synu: v jícnu sopky,
na vlnách mořských nebo v svatém háji,
v Erebu temném, v síni olympské,
nezapomínej slov mých. Pomsti nás!
Neustaň dřív, než dokončíš své dílo.
Nedokončíš-li, nevracej se ke mně.

Z temna přichází Herakles.

HERAKLES:

Nocí proniká tvůj, ó matko, hlas
nevítající. Kde jest žena má?
Alkestido! Vracím se k tobě — — Mrtva?
Opovrhnuv hesperským darem, spěchám
tebe chránit. Je pozdě? Oči své

rozevírá. Žije. Přicházím včas.
Vrhne se k zemi:
Přijmi mne, ó půdo mateřských Théb,
skalnatá! drsná! drahá! Stesk mne hnal,
tebe zlíbat, když doma hrozí smrt.
Alkestidě: Bezpečna jsi u mne.
Vítězně: Matko! Moh jsem jít
na Olymp k Diu otci. Ale já
vrátil se dobrovolně. Ne už stínem:
viditelným stal se mi ten, kdo sok
věčný jest nás lidí. Mátohu ne,
ne tvou báji o zradě Olympanů:
pravou znám teď příšeru, jež nás štve,
ssaje a dáví. Tu jsem přišel zdolat.
MATKA:
Odkud se vracíš?
HERAKLES:
Z ráje bohů.
MATKA:
Otce
k stínům jsi nesvrh? Kletbu mateřskou
neproměnil jsi v čin?
HERAKLES:
Zde místo mé.
Zde se, na zemi, skončí s bohy boj.
Zde, ne v ráji, lidem svobodu vrátím.
MATKA:
Do země hesperské jsi hnal se, slep,
ze země hesperské se vracíš, chud,
s rukama prázdnýma. Což nemáš studu?
Sláb, jako dřív, k své ženě chřadnoucí,
žebrák, jak dřív, k své matce bezmocné,
zdolán, jak vždy, svým lichým vítězstvím.

HERAKLES:
K novým připraven bojům. Nepřemožen!
MATKA:
Krásná jen slova. Sliby. Klamný zvuk.
Bez naplnění vůle nestálá!
Převtělovat se, sebou opojen:
To je tvé dědictví. Jsi Diův syn.
Svůdný jak on. Jak on, znáš oslňovat.
To jsou tvé práce, jimiž pohrdám
tak jako jeho božstvím. A jak jemu,
tak také tobě, pravý synu Diův,
tak také tobě klnu — polobože!
Odejde do paláce.
HERAKLES *otrokyním*:
Jděte zvěstovat v městě: Herakles,
pán váš, vrátil se do Théb. Matku svou
vlády zbavil, stihnuv ji na svém hradě,
jak proti němu zradu chystala.
Alkestidě, jež je bez vědomí:
Já to jsem. Já k tobě přišel jsem zpět.
Alkestido! Což mne už nepoznáváš?
ALKESTIS *otvírá oči*:
Kde to jsem? Tys u mne? Ty, můj pane?
V Elysiu potkávám tvůj stín?
HERAKLES:
Nejsme v podsvětí. Vrátil jsem se do Théb.
Žiješ. Zachyť se ruky, jež tě chrání.
ALKESTIS:
Žijem? V Thébách? Nejsme mezi stíny?
Držím se tvé ruky? Herakle!
Samou radostí já ani umřít
nemohu. Toť víc, než zasloužím.
Otrokyni: Smolnici svou, Dirke, k zemi obrať.

Jděte. Zticha. Hyllos procitne...
Otrokyně pryč.
Herakleovi: Ještě jedenkráte smím tě spatřit,
nežli shasnu... Drahý! Dobrou noc.
HERAKLES:
Neshasínej mi v ruce. Alkestido!
ALKESTIS:
Čím jsem, čím jsem byla? Kapkou rosy,
která svlažila tvé horké rty —
HERAKLES:
Alkestido! Nemluv! Nehýbej se!
ALKESTIS:
Rosu cítím na rtech. To je z hvězd...
HERAKLES:
Nevstávej! Kam kráčíš?
ALKESTIS:
On už čeká.
HERAKLES:
Komu kyneš do tmy?
ALKESTIS:
Ano, jdu.
To je vítr. Pro sestru si přišel.
Neslyšíš, jak na mříž zaťukal?
HERAKLES:
Nepustím tě.
ALKESTIS:
Duši moji bílou
z dusné klece vábí průvodce.
Povede mne dolů. K stínům. Pusť mne.
Přichystána jsem. Jdu za tebou.
HERAKLES:
K čemu síla mých rukou, nemohu-li
stín tvůj zdržet, jenž se mi vysmeká?

Čím je život, chrabrost a boj a božstvo,
umírá-li mi v rukou drahý člověk!

ALKESTIS *slabě*:
Pusť mne k němu.

HERAKLES:
Nepůjdeš za ním. Chce-li,
ať si démon pro tebe přijde sám!

Ze tmy vystoupí Hermes. Místo berly má v rukou krátký meč.

HERAKLES:
Herme!
Oku mému hmatatelný, jsi přišel.
Sestoupils na zem. Přijals výzvu mou.
Herme!
Lupiči bezbranných! Ó průvodce
duší k Hadu! Navrať se v stínů říš!
Herme!
Ti, v jichž jméně tu stojíš, sijí zmar,
nejsou světlí, nesídlí na Olympu.
Z podsvětí vzešli. Není bohů. Já,
jenž jsem věčný život z milosti vlastní,
zlomím tvůj meč.

Vrhl se proti Hermovi. V temnu rýsuje se jejich boj.

HERMES *odráží útok*:
Die! Otče ty bohů! Shlédni s oblaku na zem!
Na tvého posla se vrhá zrádný, zrůdný tvůj syn.

HERAKLES *znova dorážeje*:
Haj se! Nevzývej nebe! Bojuj sám!

HERMES:
Plním svatý tvůj příkaz. Otče! Nedotknutelná
je mi smělcova ruka. Sešli mezi nás blesk!

HERAKLES:
Nedovoláš se. Vydej mi svůj lup!

HERMES:

Neslyší Olymp. Nuž vzhůru! Vy, z temného podsvětí, vstaňte —

HERAKLES:

Sám že z podsvětí vzešel, volá vás —

HERMES:

S mečem smrti v své ruce, hnal by se lidský tvor —

HERAKLES:

Chraňte si svého bratra! Moc je má.

HERMES:

Zákon světa se bortí. Vymknut z lidského kruhu,
člověk, vyštvaný z ráje, zhubit chce samu smrt!

HERAKLES:

Smrt nám nebude vlást. Už lámu meč — —

HERMES *mocným hlasem:*

Ty, která skrčeně číháš! Volám tě! Volám tě, Lysso!
Volám tě, dcero Noci! Opusť matky své klín!

HERAKLES *jakoby odmrštěn:*

Co jsem učinil? Souložil jsem s matkou?
Otce mého krev je na rukou mých?

HERMES:

Na světlo, vzteklá, se vyřiť! Ve vlasech syčící hady!
S nalomeným ty křídlem! Ty, jež mu oslepíš zrak!
Netopýří svou blánu do jeho mozku zavěs!
Do zadu obrať mu šíji! Pij mu ze srdce krev!

HERAKLES *u Alkestidy, s vytřeštěnýma očima:*

Koho volá? Koho vzývá, má ženo?

HERMES:

Jeho ženu mu nechám. Sám ať mé dokoná dílo!
Sám konej dílo smrti! Blázne! Chtěls bohem se stát!

Zmizí v temnu. Místo něho stojí tu Lyssa.

HERAKLES *vedle Alkestidy jako člověk, náhle si vědomý hříchu. Sjíždí rukou po jejím těle:*

Ty jsi má žena. Má kořist. Proti všem
tebe si uhájím. Tvůj vrah je zahnán.

ALKESTIS *slabým hlasem*:
Herakle! Cos učinil, můj pane?
Pročs mne nenechal, bych za ním šla?

HERAKLES *drsně*:
Smrti jsem tě vyrval. Ani krok
s místa se nepohneš... Kdo se tu zasmál?

LYSSA *skrčeně blíží se Herakleovi.*

HERAKLES *couvá*:
Kdo jsi ty? Co chceš? Mluv, kde jsem tě viděl?
Poloslepá! Stvůro! Proč po mně hmatá
zakřivený tvůj hnát? Zas! Slyším smích.
Chechtáš se mi? Běse! Kde jsem tě našel?

ALKESTIS:
Samotnu mne nenech. Nevidím tě.
S kým to mluvíš? Herakle! Mám strach —

HERAKLES:
Blíž se, odporná, plazí. Jako pes.
Ptačí vydává skřek. Je smích to? Pláč?
zajásá: Již tě znám, ty hnusná. Na rozcestí...
Já jsem po tvé šel stopě. Za tvým smíchem.
v úzkosti: Štveš mne z Théb — Ne — Štveš mne
v ráj — Zase zpátky —
Nyní, konečně, mám tě. A teď zhyň!
Hydro! Z jedné hlavy narostly dvě —
Nevyrostou —
Sklání se nad Lyssou: Běda! Co zřím! Tos ty —
Alkestidiny rysy! Vstaň! a žij!

ALKESTIS *z povzdálí*:
Nepoznáváš mne? Svou ženu neznáš?

HERAKLES *k ní, tupě na ni zírá, jako by se rozpomínal,*

pak se skloní, shrne jí vlasy s čela, chce ji vzít do náruče, ale

LYSSA *vzchopí se, obejme ho a líbá na ústa.*

HERAKLES *zmámen, líbá ji též:*

Nymfo! Omfale! Líbáš. Znova. Víc.
Jako lastura u nohou mi lež.
Rukou mávnu a vypluje náš ostrov,
rudá loď, jež nahých tanečnic plna.
Ty — nebo ty — kam prcháš? Zrádná! Stůj!

LYSSA *se mu vysmekla.*

HERAKLES:

V podsvětí jsem, že ruka v stín se mění?
Či mám s tebou vzlétnout? Motýle! Hebe!

LYSSA *podá mu ruku a vede ho.*

HERAKLES:

Kam to, kam jdu s tebou? Zrozenko vln,
chceš mi podat sladký života plod?
Pod stromem stojím. Rostu, sahám
do tvé koruny, Die. Blesk je můj.

ALKESTIS *v hrůze se zvednuvši, chtěla se utéci po schodech nahoru. Herakleem od nich odříznuta:*

Pane! Pusť mne v dům —

HERAKLES:

Zde zůstaneš!

ALKESTIS *uteče se docela do předu proscenia.*

LYSSA *vytrhne jednu z pochodní zatknutých pod schodištěm do země a tančí s divokými posunky stále užším kruhem kolem Heraklea.*

HERAKLES:

Vzhůru, hoj vzhůru, v let se, světlo, dej.
Kol mé skráně odlesk Diovy záře.
Nové plémě bohů a lidí křesám z tmy —

LYSSA *přiblíživši pochodeň zcela těsně k jeho hlavě, uškubne rukou a uhne se.*

HERAKLES *v náhlé zuřivosti za ní:*

Neprchej! Stůj! Je můj ten blesk. Ó dej,
dej, co náleží mně. Sám půjdu v Olymp.
Za tvé vlasy, vonící ambrosiou,
strhnu tě, Die.

ALKESTIS *vyrazila ze svého úkrytu, utíkajíc ke schodům. Lyssa ji předejde a zmizí těsně za ní.*

HERAKLES *střetne se s Alkestidou. Jako by se vzpamatovával, vystřízlivělým hlasem:*

Probouzím se ze sna?
Nejsi Zeus. Vždyť ty jsi Lyssa, já vím.

Strhne Alkestidu na kolena.

LID *za scénou:*

Chraň nás. Veď nás. Znova stojí Lykos
na hranicích země. Králi náš!
Tlucte v štíty! Znova se nám vrátil.
Vítej! Vůdce! V boj! A k vítězství!

HERAKLES *vzhlédne. Upustí na chvíli od Alkestidy:*

Slyším hlas váš? Olympští bratří, jdu.
Ještě jedna hydra s dračími křídly
před vaším prahem chrlí na mne jed.
Ještě jednou zbrotí mne krev. Jsem váš —

TEIRESIAS *za scénou:*

Člověku nelze dosáhnout nebes.
Vrátil se do vlasti lidský syn.
Vrátil se z ráje zplozenec boží.
V strázních tě mateřská čeká zem.

Vstupuje.

HERAKLES *nad Alkestidou:*

Znám tě, Lysso, mávající bleskem!
Nejsi mátoha. Maso jsi a krev.

Usmrtím tě. Padne poslední sok.

LID *za scénou*:

Evoe Herakles! Evoe vítěz!

HERAKLES:

S vámi sobě já volám: evoe!

Strhne Alkestidu k zemi a zabije ji.

MATKA *z paláce*:

Herakle! Synu můj! Cos učinil?

Sestupuje.

HERAKLES:

Matko! Přijel ohnivý vůz, by vznes mne
na Olymp za mým otcem. Dílo své
dokonal jsem. Volej: vítězství!

LID *vstupuje*:

Královna! Mrtva! Jeho vlastní rukou!

OTROKYNĚ:

Tu, kterou zachránit přišel, zabil sám!

HERAKLES *vezme pochodeň a stoupá s ní po schodech.*

Slavnostně.

Klikatý blesku! V rukou tě třímám, jenž jsi mi
z prázdna nebes pad.
Rudou tvou stopou vyšlehnem zpátky do zlatých
komnat zborcených.
Mrtvi jsou bozi. Vykrváceli pod rukou v ohni
koupanou.
Osiřel Olymp. Volá, bych vešel, poslední, jediný,
smrti já bůh.

Vstoupí do paláce.

MATKA *za ním*:

Mstitelé! Bozi! Vyrvete mi zrak!
Pochodní mává kolem hlavy své.
Chytá mu vlas. Teď Hylla k sobě strh.
V ohnivém tanci víří. Vzplane dům.

Byl to můj syn. Ó bozi, slitování!

Skácí se.

TEIRESIAS *klesá na kolena*:

Tápáme slepi. V pokoře zbožné,
vedeni vámi, smíme žít.
Srážíte toho, z vašich kdo rukou
vyrvat chce věčné pochodně žár.

Z paláce vyšlehne plamen. —

OTOKAR FISCHER

HERAKLES

tragedie o pěti dějstvích.

Vydal

v říjnu roku 1919

v 1250 výtiscích jako šestý svazek

své edice Aventinum

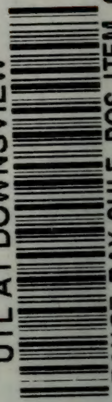
Otakar Štorch-Marien

Praha I. Kaprová 15.

Knihu upravil Jar. Benda,

vytiskl Fr. Obzina ve Vyškově.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 16 06 06 16 028 8